

SPREUKEN

Vrouwen

De grote invloed van een vrouw op haar man, haar gezin en de opvoeding van haar kinderen.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/spreuken/vrouwen

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	De macht van een deugdelijke echtgenote	3 min	4
2	Hoe één partner een huwelijk kan verwoesten	4 min	6
3	Niet elke scheiding is de schuld van de man	3 min	8
4	Vrouwen die mannen beheersen en breken	2 min	9
5	Schoonheid zonder wijsheid	4 min	10
6	Salomo en de twistzieke vrouw	2 min	12
7	Gezeur dat weerstand langzaam uitslijt	4 min	14
8	Een twistzieke vrouw is niet te beteugelen	2 min	16
9	Onderdanigheid kan niet worden afgedwongen	4 min	17
10	Zorgzaam leiderschap in het huwelijk	4 min	19
11	Liever alleen dan voortdurend ruzie	3 min	20
12	Een goede vrouw als gave van God	4 min	22
13	De deugdelijke vrouw als zeldzaam juweel	2 min	25
14	Trouw als fundament van het huwelijk	4 min	26

15	De wijsheid van haar woorden	2 min	27
16	Haar ijver en zorg voor het huishouden	3 min	29
17	Hoe een goede vrouw haar man eert	2 min	31
18	De eer die de deugdelijke vrouw ontvangt	2 min	32
19	De beslissende invloed van de moeder	2 min	33
20	Afwezige moeders en een ontwrichte generatie	3 min	34
	Om verder te lezen		35

1

De macht van een deugdelijke echtgenote

Het onderwerp dat ik met jullie in het boek Spreuken wil bekijken, is dat van echtgenotes en echtgenoten. We zijn aangekomen bij het gedeelte dat over menselijke relaties gaat. We hadden het over kinderen en ouders. Dat is één soort relatie. Een andere, heel verschillende soort relatie is die tussen echtgenoten. Spreuken bespreekt veel verschillende soorten relaties, en in de loop van deze serie zullen we ze allemaal bekijken. Zoals je aan de aantekeningen kunt zien, zijn er veel spreuken die te maken hebben met de relatie tussen getrouwde mensen.

We kunnen beginnen met Salomo's constatering van hoeveel macht een vrouw kan uitoefenen. Vrouwen worden soms het zwakkere vat genoemd. De spreker verwijst hier naar 1 Timotheüs hoofdstuk 3, maar deze woorden staan in 1 Petrus 3:7:

de vrouw, als de zwakkere

1 PETRUS 3:7

Soms noemen we vrouwen het zwakkere geslacht. Maar hoewel ze in sommige opzichten zwakker zijn dan mannen, zijn ze in andere opzichten heel goed in staat om binnen een relatie enorme macht uit te oefenen.

In Spreuken hoofdstuk 12, vers 4, zei Salomo:

Een deugdelijke vrouw is de kroon van haar man, maar zij die hem beschaamd maakt, is als verrotting in zijn beenderen.

SPREUKEN 12:4

De uitdrukking „een voortreffelijke vrouw” is dezelfde als die in Spreuken 31.
Daar staat:

Wie zal een deugdelijke vrouw vinden? aleph Haar waarde gaat
die van robijnen ver te boven.

SPREUKEN 31:10

Een deugdzame echtgenote, een deugdzame vrouw, is een kroon voor haar man. Ze strekt haar man tot eer. Je zou zelfs kunnen zeggen dat het bijna is alsof hij tot koning wordt gekroond wanneer hij een deugdzame vrouw heeft.

Denk eraan dat er in Spreuken 31 over de deugdzame vrouw staat:

Haar echtgenoot is bekend in de poorten, nun als hij daar zit met
de oudsten van het land.

SPREUKEN 31:23

Dat betekent dat hij invloedrijk is. Hij oefent gezag uit binnen de gemeenschap, omdat zijn vrouw hem op een godvruchtige manier ondersteunt. Het oude gezegde „achter elke grote man staat een grote vrouw” is zo ongeveer wat daar wordt gezegd.

Hier is een man die groot is binnen zijn gemeenschap. Hij wordt als leider erkend omdat hij, eerlijk gezegd, een gezin heeft dat zijn leiderschapskwaliteiten en bekwaamheden bevestigt.

Natuurlijk kan het van een man veel bekwaamheid vragen om met een vrouw om te gaan. Aan de andere kant kan het zijn dat de vrouw degene is die alle deugd bezit. De man is misschien helemaal niet zo bekwaam, maar als zijn vrouw deugdzam is, laat zij hem goed voor de dag komen. Zij is een kroon voor hem.

Maar de vrouw die schande veroorzaakt, de vrouw die zich voortdurend misdraagt of verkeerde dingen zegt en zo voor vernedering of schande zorgt, is als verrotting in zijn beenderen. Dat betekent dat het hem vanbinnen verteert. Als een man een betrouwbare en deugdzame vrouw heeft, geeft dat hem zelfvertrouwen en stelt het hem in staat zonder onzekerheid binnen de gemeenschap te functioneren. Hij vertrouwt zijn vrouw wanneer ze buiten zijn gezichtsveld is. Hij weet dat iedereen zijn

vrouw als een deugdzaam mens beschouwt. Dat maakt hem trots. Zij is een kroon voor hem. Maar wanneer een man weet dat zijn vrouw hem te schande maakt, hetzij doordat ze ontrouw is, hetzij doordat ze gewoon dwaas is, vreet dat aan hem. Het verwoest zijn leven.

2

Hoe één partner een huwelijk kan verwoesten

In hoofdstuk 14, vers 1, staat:

Wijze vrouwen bouwen hun huis op, maar een die zeer dwaas is, breekt het met haar handen af.

SPREUKEN 14:1

Een wijze vrouw bouwt haar huis. Dat betekent niet dat ze naar buiten gaat en het gebouw daadwerkelijk eigenhandig neerzet. Het betekent haar huishouden. Haar huishouden wordt opgebouwd en krijgt een betere reputatie, omdat zij wijs is. Dat stemt overeen met de beschrijving van de deugdzame vrouw in hoofdstuk 31: haar hele gezin is beter af dankzij haar. Maar de dwaze vrouw haalt haar huishouden met haar eigen handen neer. Zij kan in haar eentje het gezin verwoesten.

Dit druist in tegen wat tegenwoordig algemeen wordt geloofd. Over het algemeen gelooft men dat één persoon een huwelijk niet kapot kan maken. Daar zijn er twee voor nodig. Misschien heb je dat weleens gehoord. Wanneer er een echtscheiding plaatsvindt, hoor je altijd mensen die verfijnd en modern proberen te klinken zeggen: „Bij een echtscheiding is geen van beide partijen onschuldig.” Dat is heel dwaas om te zeggen. Was er bij de scheiding tussen God en Israël dan een onschuldige partij? Was God niet onschuldig? Toen de vrouw van Hosea overspel pleegde en hem verliet, was Hosea toen niet onschuldig? Is Christus niet onschuldig aan de dwaasheid van de kerk, die eropuit trekt en Hem te schande maakt? Is Christus niet onschuldig? Het is absurd om te zeggen dat er geen onschuldige partij is. Natuurlijk zijn er onschuldige partijen. Bij een echtscheiding zijn er, net als bij elk ander misdrijf, daders en slachtoffers.

Als iemand wil zeggen dat er geen onschuldige partij is omdat niemand volmaakt is, dan is dat terecht: niemand is volmaakt. Maar niemand dacht toen hij trouwde dat hij met een volmaakt mens trouwde, toch? Als iemand dat wel dacht, was diegene zelf de dwaas, want je trouwt nooit met een volmaakt mens. Je trouwt met een mens, en ieder mens heeft gebreken. Dat is niet hetzelfde als verantwoordelijk zijn voor het uiteenvallen van een huwelijk.

Er bestaat zoiets als van mensen houden. In 1 Petrus 4:8 staat:

Maar heb voor alles vurige liefde voor elkaar, want de liefde zal een menigte van zonden bedekken.

1 PETRUS 4:8

De persoon die van zijn of haar huwelijkspartner scheidt omdat diegene de huwelijkspartner irritant of onvolmaakt vond, heeft daarmee niet noodzakelijk een grond voor echtscheiding. Zowel een man als een vrouw kan in zijn of haar eentje het gezin te gronde richten, zonder enige hulp van de huwelijkspartner. De huwelijkspartner hoeft op geen enkele manier betrokken te zijn bij de verwoesting van het gezin. In onze samenleving wordt een huwelijk zelfs vaker wel dan niet uitsluitend verbroken door de beslissing van één partij, tegen de wil en ondanks de protesten van de andere partij. Er is geen enkele rechtbank in dit land die ooit een huwelijk zal beschermen tegen de beslissing van één partij die het wil verwoesten, ondanks de protesten van de andere huwelijkspartner, de kinderen, familieleden en vrienden. Natuurlijk willen de rechtbanken niet verhinderen dat iemand gelukkig is. Het kan hun niet schelen hoeveel mensen ze ongelukkig maken door die persoon gelukkig te laten zijn. Je zou iemand nooit dwingen in een huwelijk te blijven als dat huwelijk diegene ongelukkig maakt.

Het is heel goed mogelijk dat iemand in zijn eentje zijn huwelijk afbreekt. Salomo lijkt te zeggen dat de dwaze vrouw haar huis met haar eigen handen afbreekt. Dat wil zeggen: ze kan in haar eentje haar gezin en haar thuis verwoesten. Een man kan dat trouwens ook. Maar je moet niet denken dat het altijd de man is.

3

Niet elke scheiding is de schuld van de man

In sommige christelijke kringen heerst de populaire opvatting dat het altijd de schuld van de man is wanneer een huwelijk uiteenvalt. Ook sommige christelijke boeken verkondigen dit. Zelfs als hij een goede man was en de vrouw een slechte vrouw, is het nog steeds zijn schuld. Want als hoofd van het gezin is hij verantwoordelijk, net zoals de kapitein van een schip verantwoordelijk is als het schip aan de grond loopt, zelfs als hij niet aan het roer stond, zelfs als het gebeurde terwijl hij sliep en hij iemand anders aan het roer had gezet. Hij is verantwoordelijk. Hij is de kapitein.

Dat kan waar zijn voor een schip en een kapitein. Maar een huwelijk verschilt in bepaalde opzichten van een schip. Eén verschil is dat de kapitein het volste recht heeft om iemand achter het roer vandaan te halen als die dronken of onbekwaam is. Iedereen op het schip moet hem gehoorzamen, anders wordt diegene onder arrest gesteld. Zo werkt het niet in een huwelijk. De vrouw hoort zich aan haar man te onderwerpen. Als ze dat niet doet, wat kan hij dan doen? Hij kan haar niet uit haar functie zetten. Hij kan niet maken dat ze geen moeder of echtgenote meer is. Hij kan haar niet in de gevangenis zetten. Hij kan haar niet tuchtigen zoals hij kinderen kan tuchtigen. Hij heeft geen zeggenschap over haar.

Mensen zijn mensen, of ze nu man of vrouw zijn. Ze hebben een vrije wil. Je moet niet denken dat een vrouw minder vrije wil heeft dan een man om het verkeerde te doen als ze dat wil.

Ons gezin kwam ooit in een gemeente waar een man preekte over echtgenoten, en hij gaf een illustratie die ik honderden keren van verschillende predikers had gehoord. Er zijn populaire illustraties die nergens op slaan, maar toch populair zijn. Een veelgebruikte illustratie in preken is dat de vrouw als een bloem is en de man als de tuinman, en dat het de schuld van de tuinman is als een bloem verwelkt. Als de man de juiste soort echtgenoot is, zal zijn vrouw geestelijk gedijen en tot bloei komen. Alles zal goed gaan. Zij kan niet verkeerd terechtkomen, omdat de man het juiste doet. Met

andere woorden, ze heeft geen vrije wil. Ze wordt eenvoudigweg door haar man gevormd. Haar lot wordt bepaald door de beslissingen van haar man, niet door die van haarzelf.

Mijn dochters, die toen tieners waren, hoorden die preek. Ze waren beledigd. Ze zeiden: „Wat, denken ze soms dat wij geen mensen zijn? Hebben wij niet het vermogen om slecht te worden als we daarvoor kiezen?” Heeft niet iedereen gezien dat er godvrezende vrouwen zijn met goddeloze mannen, en goddeloze vrouwen met godvrezende mannen? Hoe heeft iemand ooit kunnen denken dat die illustratie ook maar enigszins met de werkelijkheid overeenkwam? Een vrouw is geen plant. Ze is een mens. Ieder mens, man of vrouw, kan in zijn eentje een huwelijk verwoesten. Er is er maar één voor nodig. Er zijn er geen twee voor nodig. Er is er één voor nodig.

Salomo zegt:

Elke verstandige vrouw bouwt haar huis op, maar een dwaze vrouw breekt het met haar eigen handen af.

4

Vrouwen die mannen beheersen en breken

In Spreuken worden veel dingen gezegd over de verkeerde soort echtgenote en veel dingen over de juiste soort echtgenote. Soms herinneren mensen zich de negatieve dingen die Salomo over de verkeerde soort vrouwen zegt, en denken ze dat hij misschien een beetje vrouwenhater was. Maar eigenlijk geloof ik dat hij meer dingen zegt ter ere van de juiste soort vrouwen dan dat hij over de verkeerde soort zegt. Iedereen weet dat er goede mannen en slechte mannen zijn, en dat er goede vrouwen en slechte vrouwen zijn.

In hoofdstuk 31 zei de moeder van koning Lemuël in vers 3 tegen hem:

Geef je kracht niet aan de vrouwen en je wegen niet om koningen te verdelgen.

SPREUKEN 31:3

Een man kan eenvoudigweg ruggengraatloos worden wanneer hij in handen is van een vrouw om wie hij geeft, terwijl het enige waar zij om geeft is dat zij hem beheerst. Hij wil haar graag gelukkig houden. Een man die zijn vrouw gelukkig wil houden, is waarschijnlijk een goede man, maar hij zit gevangen. Want zoals de meeste mensen weten, zijn de meeste vrouwen niet voortdurend gelukkig. Het is voor een man onmogelijk een vrouw voortdurend gelukkig te houden als zij niet voortdurend gelukkig is. Hij kan het proberen, en als zij een vrouw is die gemakkelijk gelukkig te maken is, lukt het hem misschien. Maar als een vrouw niet gemakkelijk gelukkig te maken is, kan zij die neiging van haar man gemakkelijk aangrijpen en hem kapotmaken, al zijn andere bezigheden lamleggen en hem eenvoudigweg laten doen wat zij wil dat hij doet, omdat hij het huwelijk wil redden. Zij wil alleen maar het huwelijk beheersen.

Dat is het verkeerde soort vrouw, en zij kan koningen kapotmaken. Achab werd beslist door zijn vrouw Izebel ten val gebracht. Niet dat hij zonder haar een groot man zou zijn geweest, maar hij werd beslist door haar beheerst. We hebben mensen in het Witte Huis gehad die vanwege hun onderlinge verhouding zijn vergeleken met Achab en Izebel, waarbij een sterke vrouw een man lijkt te beheersen die zelf niet zo sterk lijkt te zijn. Een vrouw kan een koning kapotmaken als de man haar maar al te graag gelukkig wil houden en zij eropuit is om dat uit te buiten. Mannen doen hetzelfde bij vrouwen, maar daar hebben we het nu niet over.

5

Schoonheid zonder wijsheid

In hoofdstuk 11, vers 22, staat:

Een mooie vrouw zonder inzicht is een gouden ring in een varkenssnuut.

SPREUKEN 11:22

We hebben het eerder in onze inleiding over dit vers gehad, over de twee eigenschappen van de mooie vrouw die geen verstand heeft. De ene is dat zij knap is; de andere is dat zij dwaas is. Deze twee eigenschappen zijn als de twee eigenschappen van een varken met een gouden ring in zijn neus. De gouden ring is mooi; het varken is weerzinwekkend. Een varken met een gouden ring in zijn neus: die twee dingen passen niet goed bij elkaar. Normaal gesproken zou je een varken geen sieraden omdoen. Als je inderdaad sieraden bij een varken zou zien, zou dat de uitstraling van de sieraden behoorlijk bederven. Sieraden die anders aantrekkelijk zijn, zouden op de een of andere manier minder aantrekkelijk worden doordat ze aan een varken vastzitten.

Het idee is dat een vrouw die verder aantrekkelijk is, minder aantrekkelijk en zelfs weerzinwekkend wordt als zij geen verstand heeft. Er zijn vrouwen die knap maar weerzinwekkend zijn, zoals een gouden sieraad in de neus van een varken. Hij waarschuwt zijn zoon natuurlijk dat hij een ernstige fout kan maken als hij een vrouw uitsluitend op grond van haar uiterlijk kiest. Veel mannen hebben die neiging, omdat haar uiterlijk meestal het eerste is wat hen in een vrouw aantrekt wanneer ze haar voor het eerst zien. Als ze zich tot haar aangetrokken voelen, komt dat meestal door haar uiterlijk. Hopelijk gaat het al heel snel dieper dan dat. Soms voelt een man zich misschien aangetrokken tot een vrouw die hij qua uiterlijk niet echt aantrekkelijk vindt, maar die gewoon een stralende persoonlijkheid heeft. Toch zal een man vaker wel dan niet eerst het uiterlijk van een vrouw opmerken. Zodra haar uiterlijk hem is opgevallen, kan hij zo verblind zijn dat hij nooit merkt dat zij geen verstand heeft, dat zij geen wijsheid heeft of wat dan ook. In dat geval komt hij uiteindelijk met een varken thuis.

In hoofdstuk 31 staat over de deugdzame vrouw in vers 30:

Bevalligheid is bedrieglijk en schoonheid vergankelijk; een vrouw die de HEERE vreest, die zal geprezen worden.

SPREUKEN 31:30

Vrouwen kunnen charmant en mooi zijn en toch geen vreze des Heeren en geen wijsheid hebben. Als zij mooie vrouwen zonder verstand zijn, dan is hun schoonheid volgens de gebruikte Engelse vertaling „ijdel”, wat hier leeg betekent. Wij gebruiken het woord ijdel vaak in de betekenis van vol van jezelf, maar hier betekent het iets leegs. De HSV geeft dit weer met „vergankelijk”. Charme bedriegt, en schoonheid is iets leegs.

Dat is beslist zo. Het is verbazingwekkend hoe je bij een ontmoeting kunt denken dat iemand erg onaantrekkelijk is, maar als diegene heel goed en geweldig is, vergeet je al snel dat je hem of haar onaantrekkelijk vond toen je die persoon voor het eerst ontmoette. Wanneer je met zo iemand bevriend raakt, kan je eerste indruk zijn: „Wauw, die persoon is echt heel onaantrekkelijk.” Maar wanneer je diegene aardig gaat vinden, denk je: „Heb ik die persoon ooit onaantrekkelijk gevonden?” Het is moeilijk je dat nog voor te stellen, of je denkt er niet eens meer over na.

Zo is het ook als je iemand bij de eerste aanblik absoluut prachtig vindt, maar die persoon vervolgens leert kennen en merkt dat die heel irritant, grof, vol van zichzelf of dwaas is. Dan ziet die persoon er plotseling niet meer zo mooi uit. Het is interessant hoe iemands uiterlijk in jouw waarneming verandert. Schoonheid is iets ijfels als iemand de Heere niet vreest, als iemand geen wijsheid heeft, als diens persoonlijkheid in andere opzichten weerzinwekkend is. Dan betekent knap zijn niet zoveel.

6

Salomo en de twistzieke vrouw

Salomo wist blijkbaar veel over een twistzieke vrouw. Hij had veel vrouwen, en ik kan me voorstellen dat dit meestal aanleiding gaf tot ruzie. Je vindt in de Bijbel uiteraard nooit een gelukkig polygaam gezin. Je vindt nooit een geval waarin vrouwen één man delen en daar gelukkig mee zijn en gelukkig met elkaar zijn. Salomo haalde waarschijnlijk veel van zijn problemen zelf zijn huishouden binnen door met meerdere vrouwen te trouwen.

Veel van zijn huwelijken waren natuurlijk politieke huwelijken. Naar alle waarschijnlijkheid hadden ze niets met liefde te maken. Je trouwt met de prinses van een ander land omdat jij de koning van dit land bent, en dat lijkt op het sluiten van een verdrag tussen de twee landen. Zolang er een huwelijk bestaat tussen de twee koningshuizen, zal er geen oorlog komen. Salomo trouwde waarschijnlijk om die reden met veel vrouwen. Maar ik denk niet dat er in de omgeving zevenhonderd landen waren waarmee hij politieke huwelijken kon sluiten. Hij had zevenhonderd vrouwen en driehonderd bijvrouwen. Mijn vermoeden is dat hij gewoon alle vrouwen nam die hij wilde en hen in zijn harem onderbracht.

Dat was dwaas van hem. De Bijbel zegt zelfs dat dit zijn ondergang was. In andere opzichten was hij wijs, maar in dit opzicht niet. Zijn vrouwen brachten hem ertoe zich van God af te keren. Hij had enkele ongelovige vrouwen, vrouwen die niet Joods waren en het geloof in Jahweh niet deelden. In sommige gevallen waren het waarschijnlijk heel afschuwelijke vrouwen. Ik zeg niet dat hij zelf zo'n lieverd was. Maar ik weet zeker dat hij wist — hij lijkt veel te weten over hoeveel kwaad er in huis kan komen doordat een vrouw kibbelt en ruzie maakt met haar man. In hoofdstuk 19, vers 13, zegt hij:

Een dwaze zoon is een ramp voor zijn vader, en het geruzie van een vrouw een gestadig druppelen.

SPREUKEN 19:13

Er is een Arabisch spreekwoord dat zegt dat drie dingen een huis ondraaglijk maken: tak, nak en bak. In het Arabisch betekenen tak, nak en bak: regen die naar binnen lekt, een zeurende vrouw en ongedierte. Drie dingen maken een huis ondraaglijk: regen die door het dak naar binnen lekt, een zeurende vrouw en ongedierte in huis. In het Arabisch klinken die woorden erg hetzelfde.

7

Gezeur dat weerstand langzaam uitslijt

Salomo vergelijkt een twistzieke vrouw met regen die voortdurend door het dak druppelt. In hoofdstuk 27, vers 15, staat:

Een twistzieke vrouw is te vergelijken met het gestadige druppelen op een dag van slagregen.

SPREUKEN 27:15

Wat is de overeenkomst? In welk opzicht lijkt een twistzieke vrouw die voortdurend tegen haar man zeurt op voortdurend druppelend water?

Ik denk dat het eerste wat bij je opkomt marteling is: de Chinese watermarteling. Of we hebben allemaal wel komedies of tekenfilms gezien waarin iemand probeert te slapen terwijl in de andere kamer de kraan in de badkamer druppelt. Hij staat op en draait hem stevig dicht, en het druppelen houdt op. Dus gaat hij weer naar bed. Dan begint het druppelen opnieuw. Het is een veelvoorkomend thema in tekenfilms. Ik weet zeker dat ik het als kind wel twaalf keer in verschillende tekenfilms heb gezien. Een druppelende kraan is gewoon irritant. De man probeert in slaap te vallen en bij iedere druppel krimpt hij ineen. Het is alsof er in zijn hoofd met een hamer op een aambeeld wordt geslagen. Steeds weer staat hij op en draait hij de kraan stevig dicht, en dan houdt het op. Hij gaat weer naar bed en denkt dat hij wat slaap zal krijgen. En dan, natuurlijk, na een paar seconden: drup, drup, drup. Het hoort grappig te zijn. Het gebeurt voortdurend in tekenfilms, omdat het idee is dat het irritant is.

Ik weet niet of Salomo een druppelende kraan had, aangezien hij geen waterleiding binnenshuis had. Daarom had hij dat beeld misschien niet. Misschien dacht hij bij voortdurend druppelen niet aan iets irritants. Gedruppel op een regenachtige dag is niet bijzonder irritant. Wanneer er water van je dak druppelt, kan regen soms zelfs aangenaam klinken.

Wat is dan het verband tussen een twistzieke vrouw en voortdurend gedruppel? Ik denk dat hij misschien eerder erosie dan irritatie in gedachten had. Als water lange tijd op één plek druppelt, maakt het een gat in de grond. De aarde is harder dan water. Maar de vloeistof, die zacht is vergeleken met de harde grond, slijt die na verloop van tijd werkelijk weg. Als je water genoeg tijd geeft, zal het zelfs een rots wegslijten. Als iets zo zachts als water voortdurend over iets zo hards als rots stroomt, zal het die rots uiteindelijk eroderen en afbreken.

Dit is misschien wat Salomo in gedachten heeft. Het is zoals wanneer een man nee zegt tegen zijn vrouw en zij maar blijft zeuren en zeuren en zeuren en zeuren. Ze blijft er met hem over twisten en kan zijn verzet breken. Ze kan zijn weerstand eroderen, zoals water dat voortdurend op dezelfde plek druppelt alles erodeert waarop het terechtkomt. Dat zou kunnen zijn wat hij bedoelt.

Het is beslist in het algemeen waar dat een vrouw heel vaak, meestal zelfs, haar zin kan krijgen als ze haar man gewoon blijft lastigvallen. Mannen vinden het uiteindelijk namelijk niet prettig om lastiggevalen te worden en zullen doorgaans toegeven. Omdat dit waar is, doen sommige vrouwen dat. Want als ze het doen, krijgen ze bijna altijd hun zin. Sommige vrouwen zouden gewetensbezwaren hebben om dat te doen en zouden het niet doen. Een goede vrouw zou niet door middel van gezeur willen manipuleren. Maar iedereen weet dat er vrouwen zijn die dat wel doen.

Op dit punt kijken we naar wat Salomo zegt over de verkeerde soort vrouw. Er zijn ook goede vrouwen van wie Salomo weet heeft en die hij zeer uitbundig prijst. Maar sommige vrouwen vreten simpelweg aan de weerstand van hun man tegen een idee en eroderen die. Door voortdurend te twisten, zoals water voortdurend druppelt, breken ze uiteindelijk dwars door zijn weerstand heen.

8

Een twistzieke vrouw is niet te beteugelen

Het direct daaropvolgende vers, hoofdstuk 27, vers 16, zegt:

Ieder die haar verbergt, verbergt wind, en treft olie aan in zijn rechterhand.

SPREUKEN 27:16

Dat wil zeggen: de twistzieke vrouw. De gebruikte Engelse vertaling spreekt hier over haar „bedwingen”; de HSV heeft „verbergen”.

Wat betekent dat? Je kunt het niet. Je kunt de wind niet bedwingen. Probeer het maar eens. Je kunt olie niet vastgrijpen en in je hand houden. Olie dringt in de kieren en glipt tussen je vingers door. Je kunt olie niet in je hand vastgrijpen en vasthouden. Je kunt de wind niet bedwingen, en evenmin kun je een vrouw bedwingen die zich niet laat bedwingen.

Zoals ik al zei, je kunt je kinderen in bedwang houden, omdat ze kleiner zijn dan jij en omdat je als ouder het recht en de verantwoordelijkheid hebt om hen in bedwang te houden. Je kunt ze naar hun kamer sturen, ze een pak voor hun billen geven, hun beperkingen opleggen of hun zakgeld afpakken. Er zijn veel dingen die je bij een kind kunt doen die geen enkele volwassene bij een andere volwassene mag doen. Een man kan die dingen niet bij zijn vrouw doen, tenzij hij de gevangenis in wil. Dus hoe kan hij haar in bedwang houden?

Hij kan en moet zijn kinderen in bedwang houden. Denk eraan wat er over Eli staat: zijn zonen maakten zichzelf verachtelijk, en hij hield hen niet in bedwang.

Want Ik heb hem bekendgemaakt dat Ik over zijn huis voor eeuwig gericht zal oefenen, omwille van de ongerechtigheid die hij geweten heeft; want toen zijn zonen zich vervloekt gemaakt hebben, heeft hij hen niet eens zuur aangekeken.

1 SAMUEL 3:13

9

Onderdanigheid kan niet worden afgedwongen

De gebruikte Engelse vertaling zegt hier dat Eli hen niet „in bedwang hield”; de HSV formuleert dat anders. Dat was zijn schuld. Hij hield zijn zonen niet in bedwang. Maar wie kan een vrouw in bedwang houden die zich niet in bedwang wil laten houden? Een vrouw moet zich vrijwillig aan haar man onderwerpen, anders gaat het niet gebeuren. Veel echtgenoten die christen zijn, maken de dwaze fout dat ze hun vrouw voortdurend dwingen, of proberen te dwingen, zich te onderwerpen, omdat de Bijbel zegt:

Vrouwen, wees uw eigen mannen onderdanig, zoals aan de Heere,

EFEZE 5:22

Echtgenoten zullen daarover tegen hun vrouw preken, maar dat helpt niet als de vrouw zich niet wil onderwerpen. Erover preken maakt haar alleen maar verbitterder.

De Bijbel zegt nooit dat een man zijn vrouw moet dwingen zich te onderwerpen. Dat kan hij niet. Hij krijgt nooit het gebod om zijn vrouw te dwingen zich te onderwerpen. De vrouw krijgt het gebod zich te onderwerpen. Hij krijgt het gebod haar lief te hebben, en van beiden wordt verwacht dat ze hun deel doen. Ze kunnen de ander niet dwingen dat te doen. De vrouw kan haar man niet dwingen haar lief te hebben door tegen hem te zeggen: ‘Je hoort mij lief te hebben. De Bijbel zegt dat je mij moet liefhebben.’ De man kan zijn vrouw niet dwingen zich te onderwerpen, in elk geval niet vanuit haar hart, door tegen haar te preken dat ze zich moet onderwerpen.

Een echtgenoot moet het hele idee dat zijn vrouw zich onderwerpt loslaten. Hij moet de leiding op zich nemen en voorgaan. En als zij niet volgt, kan hij haar niet dwingen te volgen. Als zij zich tegen hem verzet, kan hij haar niet tegenhouden, niet met geweld. Het ergste wat je je kunt voorstellen, is een vrouw die eenvoudigweg niet in hetzelfde team wil zitten als haar man. Een vrouw die zichzelf en haar man als rivalen ziet, niet als teamgenoten: rivalen met verschillende plannen. Hij heeft een plan en zij heeft een plan. Zij weet hoe ze het hare voor elkaar kan krijgen, omdat ze kan zeuren

en kan doen wat ze maar wil. Ze kan hem dingen onthouden. Ze kan haar man op allerlei manieren onder druk zetten. Ze kan hem uithongeren, en uiteindelijk zal ze haar zin krijgen. Dat is gegarandeerd.

Natuurlijk kan hij zo gefrustreerd raken dat hij haar in elkaar slaat. Mannen doen dat soms ook. Maar zelfs daardoor onderwerpt ze zich niet. Hij zal gewoon de gevangenis ingaan, of zij zal vertrekken, of wat dan ook. Zelfs de vrouwen die bij een gewelddadige echtgenoot blijven, onderwerpen zich vaak niet. Ze gaan gewoon door en doen wat ze toch al van plan waren. Soms gaan de mannen daar ook niet goed mee om.

Er zijn werkelijk ernstige stoornissen in menselijke relaties, maar de reden daarvoor is dat mensen niet vrijwillig doen wat God heeft gezegd dat ze moeten doen. Als echtgenoten hun vrouwen gewoon zouden liefhebben, of hun vrouwen zich nu wel of niet onderwerpen, en als vrouwen zich gewoon aan hun man zouden onderwerpen, of hun man nu wel of niet liefdevol was, als iedereen gewoon deed wat hij of zij hoorde te doen, dan zou er naar mijn mening nooit een ongelukkig huwelijk zijn. Er kunnen nog een paar andere dingen zijn die een huwelijk ongelukkig maken. Ik ga niet zeggen dat er helemaal niets zou kunnen zijn wat een huwelijk ongelukkig maakt. Maar ik zou wel zeggen dat bijna alles wat huwelijken tegenwoordig ongelukkig maakt, terug te voeren is op mensen die niet doen wat ze horen te doen, terwijl ze zich er heel sterk van bewust zijn wat hun huwelijkspartner hoort te doen.

De man is zich er altijd van bewust hoeveel meer zijn vrouw zich zou moeten onderwerpen dan ze doet. En zij is zich er altijd van bewust hoeveel attenter en liefdevoller hij tegenover haar zou moeten zijn dan hij is. Zo denken niet-christenen nu eenmaal. Het gaat erom wat ik niet krijg, wat ik van mijn huwelijkspartner hoor te krijgen. Christenen horen te denken: 'Wat hoor ik voor mijn huwelijkspartner te doen?' Vraag niet wat je huwelijkspartner voor jou kan doen, maar vraag wat jij voor je huwelijkspartner kunt doen. Vraag: 'Wat hoor ik voor haar te doen? Wat hoor ik voor hem te doen?'

10

Zorgzaam leiderschap in het huwelijk

De man die zijn vrouw lichamelijk in bedwang wil houden, is een dwaas. Het is niet dwaas om dat te willen, maar het is dwaas om te denken dat hij het kan. Je kunt net zo goed proberen de wind in bedwang te houden. Het beste wat je kunt doen, is goed oppassen dat je niet trouwt met iemand die een twistzieke vrouw is en die problemen zal geven. Want als je haar eenmaal hebt, zul je haar niet in bedwang kunnen houden.

Dat betekent niet dat een vrouw die een slechte echtgenote is, geen betere echtgenote kan worden. Maar het is niet waarschijnlijk dat haar man haar zo zal maken.

Misschien kan hij haar daartoe aanmoedigen. Ik zal dit zeggen: ik geloof niet in het voorbeeld van de bloem en de tuinman. Toch zal een man in de meeste gevallen — afgezien van extreme situaties — zijn vrouw minder in de verleiding brengen om voor haar eigen behoeften op te komen als hij zorgzaam leidinggeeft en rekening houdt met haar behoeften. Want zij kan zien dat haar man dat doet.

Als zij denkt dat haar man voor haar zorgt in plaats van alleen voor zichzelf, dan kan zij zich wat meer ontspannen en met zijn plannen meegaan. Maar veel echtgenoten wekken niet de indruk dat zij voor hun vrouw zorgen. De vrouw vindt in elk geval niet dat hij die indruk wekt. Hij lijkt zich alleen om zijn eigen plannen te bekommeren. Daarom denkt zij: „Als ik niet voor mijn plannen opkom, loopt hij hier gewoon over mij heen. Zijn plannen zullen mij gewoon als een bulldozer onder de voet lopen.”

Dat is niet goed. Maar wat moet een vrouw anderzijds in zo'n geval doen? Ik denk dat zij zich toch moet onderwerpen. Ik zeg dat niet omdat ik er helemaal voor ben dat mannen hun zin krijgen, maar omdat ik er helemaal voor ben dat een huwelijk aan de Bijbelse patronen beantwoordt. Ik denk dat de vrouw nog steeds degene in het huwelijk is die de gemeente hoort te vertegenwoordigen en zich aan haar man hoort te onderwerpen zoals de gemeente zich aan Christus onderwerpt, zei Paulus. Maar het is voor de vrouw veel moeilijker als haar man niet voor haar zorgt. Een man met een twistzieke vrouw kan er beslist veel toe bijdragen dat zij meer bereid is mee te werken, door duidelijk te maken dat hij bij zijn keuzes haar welzijn voor ogen heeft.

Dat betekent niet dat hij alles doet wat zij wil. Daarmee maakt hij haar tot het hoofd. Als op alles wat zij zegt wordt gereageerd met: „Jouw wens is mijn bevel”, dan is zij feitelijk het hoofd geworden. Zij heeft in het gezin de broek aan. Maar als zij kan zien dat zijn voornaamste zorg bij het nemen van beslissingen en het geven van leiding is dat zijn vrouw, zijn kinderen en zijn huis veilig zijn en dat er voor hen gezorgd wordt, dan voelt de vrouw zich niet onzeker. Zij heeft dan niet het gevoel dat ze moet opstaan om de kinderen en zichzelf tegen haar man te verdedigen.

Als er thuis rivaliteit heerst, is dat geen thuis. Het is niet het soort thuis waar iemand wil zijn. Man en vrouw horen als partners aan dezelfde doelen te werken. Maar er zijn gevallen waarin een man een vrouw heeft die gewoon niet wil meewerken. Ik weet zeker dat er gevallen zijn waarin de man bereid is alles te doen om zijn vrouw tevreden te stellen en voor haar behoeften te zorgen, terwijl zij zich gewoon niet voor het huwelijk wil inzetten. Zij wil geen echtgenoot. Zij wil een rivaal en zij houdt van ruzie. Dat kan een man niet altijd veranderen.

Je kunt het de man niet verwijten als zijn vrouw niet te beteugelen is. Een man kan niet veel doen om een vrouw te beteugelen die vastbesloten is zich verkeerd te gedragen. Ik weet niet wat Salomo in zijn eigen huwelijken heeft gezien dat hierop leek. Hij was koning. Je zou denken dat hij vrijwel iedereen kon beteugelen die hij wilde. Hij zou niet gearresteerd worden, maar toch zag hij vrouwen, waarschijnlijk in zijn eigen huis, die hij niet kon beteugelen.

11

Liever alleen dan voortdurend ruzie

Wat kun je met betrekking tot deze twistzieke vrouwen, die te vergelijken zijn met voortdurend gedruppel en niet beteugeld kunnen worden, het beste doen? Wat is de beste aanpak? Ga weg. Dat zegt Salomo in hoofdstuk 25, vers 24:

Het is beter te wonen op een hoek van een dak, dan in een gemeenschappelijk huis met een twistzieke vrouw.

SPREUKEN 25:24

Ik heb jullie deze verzen in onze inleiding laten zien, hoofdstuk 21, vers 9 en 19. Het is nogal grappig, want in hetzelfde hoofdstuk zegt hij bijna hetzelfde, maar dan iets anders. In hoofdstuk 21, vers 9 zegt hij:

Het is beter te wonen op een hoek van een dak, dan in een gemeenschappelijk huis met een twistzieke vrouw.

SPREUKEN 21:9

In vers 19:

Het is beter te wonen in een woestijnachtig land dan bij een twistzieke en tergende vrouw.

SPREUKEN 21:19

Een leerling van mij zei eens dat Salomo dit hoofdstuk schreef terwijl zijn vrouw aan zijn hoofd zeurde. Dus ging hij het dak op en schreef:

Je kunt beter in een hoekje op het dak wonen dan met een vrouw die altijd ruzie zoekt.

Toen kwam zij ook daarheen en bleef ze aan zijn hoofd zeuren. Dus trok hij de woestijn in en zei:

Je kunt beter in de wildernis wonen.

Het dak is niet ver genoeg weg.

Het is dus niet altijd:

Ook zei de HEERE God: Het is niet goed dat de mens alleen is; Ik zal een hulp voor hem maken als iemand tegenover hem.

GENESIS 2:18

De waarheid is dat het niet goed is voor de man om alleen te zijn, maar er zijn ergere dingen. Een daarvan is dat je niet alleen bent, maar bij een twistzieke vrouw. Zulke vrouwen bestaan.

Salomo brengt hier niet echt een morele kwestie ter sprake. Hij zegt niet: „Dit is het profetische Woord van God: als je een twistzieke vrouw hebt, ben je beter af zonder haar.” Het is eenvoudigweg een constatering. Het leven is ellendig met het verkeerde soort huwelijk, met de verkeerde verhoudingen in je huwelijk en met het verkeerde soort relatie tussen man en vrouw.

In Spreuken, hoofdstuk 30, vers 23, zei Agur—maar je moet bij vers 21 beginnen:

Onder drie dingen siddert de aarde, ja, onder vier die ze niet kan dragen: onder een dienaar, als hij koning wordt, onder een dwaas, als hij met brood verzadigd wordt, onder een gehate vrouw, als zij gehuwd wordt, en onder een slavin, als zij de bezittingen van haar meesteres erft.

SPREUKEN 30:21-23

Een hatelijke vrouw wanneer zij trouwt. De gebruikte Engelse vertaling beschrijft haar als een hatelijke vrouw. Er zijn hatelijke mensen, zowel mannen als vrouwen. Er zijn mensen die vol haat zitten. Zij zouden niet getrouwd moeten zijn.

12

Een goede vrouw als gave van God

Salomo is zich zeer bewust van het verkeerde soort vrouw, maar hij is zich ook bewust van het juiste soort. Hij wijdt daar heel wat verzen aan. Veel daarvan staan natuurlijk in Spreuken 31. Dat is die uitgebreide beschrijving van een deugdzame vrouw in hoofdstuk 31, vers 10 tot en met 31. We zullen kijken naar enkele dingen die hij daar over een deugdzame vrouw zegt, maar dat is niet de enige plaats waar hij over zo'n vrouw spreekt.

In hoofdstuk 18, vers 22, zegt hij:

Wie een vrouw gevonden heeft, heeft iets goeds gevonden, en de goedgunstigheid van de HEERE verkregen.

SPREUKEN 18:22

Een vrouw vinden is iets goeds vinden, ondanks de moeilijkheden die in een gezin ontstaan met een hatelijke of twistzieke vrouw. Salomo dacht blijkbaar niet dat de meeste vrouwen hatelijk of twistziek waren. Over het algemeen vond hij het huwelijk iets goeds. Hij vond dat het goed was om een vrouw te hebben en dat zij een goede gave van God is.

Paulus zei dat er in dit opzicht verschillende soorten gaven van God zijn. Als je in 1 Korinthe 7 kijkt, moedigt Paulus mensen in feite aan om te overwegen ongehuwd te blijven. Hij zei in vers 2:

Maar laat vanwege allerlei vormen van hoererij iedere man zijn eigen vrouw hebben en iedere vrouw haar eigen man.

1 KORINTHE 7:2

Maar daarover zegt hij in vers 6:

Dit zeg ik echter als tegemoetkoming, niet als bevel. Want ik zou wel willen dat alle mensen waren zoals ikzelf, maar ieder heeft zijn eigen genadegave van God, de één op deze wijze, de ander op die wijze.

1 KORINTHE 7:6-7

Hij zei dat het, om ontucht te vermijden, vaak het beste is gewoon te trouwen. Er zijn namelijk mensen met zo'n sterke geslachtsdrift dat ze daar niet goed mee omgaan wanneer ze ongehuwd zijn. Trouw dan gewoon. Vermijd ontucht. Trouw. Maar hij zegt:

Dit zeg ik echter als tegemoetkoming, niet als bevel. Want ik zou wel willen dat alle mensen waren zoals ikzelf, maar ieder heeft zijn eigen genadegave van God, de één op deze wijze, de ander op die wijze. Maar ik zeg tegen de ongehuwden en de weduwen: Het is goed voor hen, als zij blijven zoals ik. Maar als zij zich niet kunnen beheersen, laten zij dan trouwen, want het is beter te trouwen dan van begeerte te branden.

1 KORINTHE 7:6-9

Hij was ongehuwd.

Hij zegt:

Maar iedereen heeft zijn eigen gave van God gekregen, de een deze en de ander die.

Het woord 'gave' is hier charisma, hetzelfde woord dat wordt gebruikt wanneer er over de gaven van de Geest wordt gesproken. God geeft mensen verschillende gaven, en hij heeft het hier over ongehuwd zijn tegenover getrouwd zijn. Het is een gave om ongehuwd te zijn. Het is een andere gave om een vrouw te hebben. Niet iedereen heeft dezelfde gave. Wie een vrouw vindt, vindt iets goeds en ontvangt gunst van de Heere. Dat is een gave van God.

Dat zegt hij ook in hoofdstuk 19, vers 14:

Huis en bezit zijn een erfenis van de vaders, maar een verstandige vrouw is van de HEERE.

SPREUKEN 19:14

Je vader kan je een huis nalaten. Hij kan je rijkdom nalaten. Die dingen heeft hij om weg te geven. Hij heeft geen verstandige vrouw om je te geven. Die komt van God. Het is een gave van God om een vrouw te hebben die wijs en goed is, in tegenstelling tot de verkeerde vrouw die hij eerder beschreef.

13

De deugdelijke vrouw als zeldzaam juweel

In hoofdstuk 31 wordt veel over echtgenotes gezegd. We hebben dat hoofdstuk afzonderlijk bestudeerd, maar we zullen kijken naar enkele dingen die hij over het juiste soort vrouw zegt. Om te beginnen zegt hij in hoofdstuk 31, vers 10, dat zij een zeldzaam juweel is:

Wie zal een deugdelijke vrouw vinden? aleph Haar waarde gaat die van robijnen ver te boven.

SPREUKEN 31:10

Zij is ongewoon en zeldzaam, zoals een robijn zeldzaam is. Daarom is die waardevol, omdat er niet veel van zijn. Een deugdzame vrouw is op die manier waardevol, omdat er niet veel van zijn, niet zoveel als er zouden moeten zijn. Dat komt doordat er niet zoveel goede mensen zijn als er zouden moeten zijn.

Laten we eerlijk zijn: het is echt moeilijk om mensen te vinden die principieel en godvrezend zijn. Ongehuwde vrouwen hebben mij verteld dat het moeilijk is om een godvrezende man te vinden. Dat kan ik geloven. Ik ken veel godvrezende mannen. Het lijkt erop dat ontzettend veel van hen getrouwd zijn. Ik ken veel godvrezende vrouwen, en de meesten van hen zijn ook getrouwd. Maar onder ongehuwden is het in deze tijd erg moeilijk geweest voor godvrezende mannen om godvrezende vrouwen te vinden, en voor godvrezende vrouwen om godvrezende mannen te vinden, omdat dit niet zo gebruikelijk is als het zou moeten zijn.

Een deugdzame vrouw vinden is een heel bijzondere gave van God. Het is iets zeldzaams. Een man kan er per ongeluk een krijgen. Ik heb mannen gekend die niet eens christen waren, die met niet-christelijke vrouwen trouwden. De vrouw werd

behouden en bleek een voorbeeldige echtgenote te zijn. Hij had gewoon geluk. Hij struikelde als het ware over die diamant. Hij wist niet wat hij kreeg. Maar zoiets blijft zeldzaam, en mannen zouden moeten waarderen wat ze hebben als ze zoiets hebben.

14

Trouw als fundament van het huwelijk

Van de deugdzame vrouw wordt gezegd dat ze haar man trouw is. Hoofdstuk 31, vers 11 en 12:

Op haar vertrouwt het hart van haar echtgenoot, beth en bezit zal hem niet ontbreken. Zij doet hem goed en geen kwaad, gimmel al de dagen van haar leven.

SPREUKEN 31:11-12

Dat wil zeggen: hij kan haar vertrouwen wanneer hij niet kijkt. Ze zal niet vreemdgaan. Ze zal hem niet verraden. Ze zal hem goeddoen en geen kwaad, zolang hij leeft. Dat is de deugdzame vrouw. Het is in wezen het eerste wat hij noemt, omdat het het belangrijkste is.

Mijn eerste vrouw was ontrouw. Ze had een aantal affaires. Ik weet nog dat ze bij me wegging en van me scheidde, en dat ik weer alleenstaand was en dacht: „Bijna elke vrouw die trouw is, is goed genoeg.” Want ontrouw is zo’n in het oog springende tekortkoming, dat een trouwe vrouw — die deugd — naar mijn idee boven al het andere zou uitsteken. Het zou een menigte aan zonden bedekken.

Als je een vrouw hebt gehad die vreemdgaat, op wie je niet kunt vertrouwen en die je kwaad doet in plaats van goed, al de dagen van je leven, dan besef je plotseling dat niets bij een huwelijkspartner zo belangrijk is. Er zijn andere dingen die ertoe doen. Je kunt een trouwe huwelijkspartner hebben en toch een behoorlijk ellendig huwelijk hebben. Dat wil je niet. Naast trouw zijn er nog andere dingen die een huwelijk en een relatie gelukkig maken. Maar als er ontrouw is, kan niets anders dat goedmaken. Niets anders kan het huwelijk gelukkig maken. Het is het allerbelangrijkste. De reden daarvoor is dat het huwelijk een geloofsrelatie is. Dat is het. Het is een relatie die anders is dan alle

andere relaties. Ze is gebaseerd op beloften die worden gedaan. Als mensen beloften doen, kun je die geloven of niet. Als iemand zegt: „Ik beloof dat ik alle anderen zal verlaten en mij alleen aan jou zal hechten. Ik blijf mijn leven lang bij je. Je kunt alles op deze ene mogelijkheid inzetten en je zult niets verliezen,” en jij vertrouwt die persoon, dan is het een geloofsrelatie. Dat is wat een verbond is. Er worden beloften gedaan, en het geloof in elkaars beloften houdt de relatie in stand. Wanneer één partij laat zien dat die niet te vertrouwen is en je niet kunt geloven wat die heeft gezegd, blijft er niet veel meer over waardoor de relatie kan bestaan zoals zij bedoeld is. Je kunt je erdoorheen slaan, in hetzelfde huis blijven wonen, enzovoort. Maar de relatie stelt niets meer voor, want wanneer je huwelijkspartner uit je zicht is, weet je niet of die bij iemand anders is.

Om te overleven moet je bijna zover komen dat het je niets meer kan schelen. Want er is een zelfbeschermend overlevingsmechanisme dat zegt: „Nou, hij is nu waarschijnlijk met een andere vrouw op stap,” of: „Ze is waarschijnlijk met een andere man op stap. Ik denk dat het me, alleen maar om te overleven, niets meer moet kunnen schelen.” Wanneer je zover komt dat het je niets meer kan schelen, heb je helemaal geen relatie meer. Daarom is trouw in een huwelijk belangrijker dan wat ook. Andere dingen zijn op een ander niveau belangrijk, maar op het hoogste niveau gaat het erom dat we elkaar kunnen vertrouwen wanneer we uit elkaars zicht zijn.

Dat is het eerste wat Salomo over een deugdzame vrouw noemt — of wat in Spreuken 31 wordt genoemd, als we aannemen dat Salomo het heeft geschreven. Koning Lemuël, wie hij ook was. Ze is betrouwbaar.

15

De wijsheid van haar woorden

Ze spreekt ook verstandig. In hoofdstuk 31, vers 26, staat:

Zij doet haar mond open met wijsheid, onderricht uit genegenheid ligt op haar tong.

SPREUKEN 31:26

Ze kletst niet voortdurend maar wat dwaasheden. Wanneer ze spreekt, zegt ze deugdelijke, godvruchtige, behulpzame en inzichtelijke dingen. Niemand praat trouwens altijd zo, geen man en geen vrouw. Nou, dat moet ik niet zeggen. Misschien zijn er mensen die gewoon heel stil zijn, tenzij ze iets verstandigs te zeggen hebben. Dat is iets goeds. Maar iedereen die veel praat, zal natuurlijk ook dingen zeggen die niet verstandig zijn. De meesten van ons praten waarschijnlijk meer dan we zouden moeten. In Spreuken staat:

In de veelheid van woorden ontbreekt de overtreding niet, maar wie zijn lippen inhoudt, is verstandig.

SPREUKEN 10:19

Als je veel praat, ga je dingen zeggen waarvan je spijt krijgt dat je ze hebt gezegd. Daar bestaat geen twijfel over.

Maar over het algemeen zal iemand met een goed hart voornamelijk goede dingen zeggen. Een goede vrouw zal haar woorden niet vaak hoeven terug te nemen. Ze zal zich niet vaak hoeven te verontschuldigen omdat ze iets verkeerd heeft gezegd. Dat geldt ook voor mannen. Maar soms wordt gedacht dat vrouwen spraakzamer zijn dan mannen. Vrouwen klagen er vaak over dat hun man niet communiceert. Hun man praat gewoon niet. Hij zit daar maar, geeft geen antwoord en dat soort dingen. Ik weet dat vrouwen over het algemeen als spraakzamer bekendstaan dan mannen, alles bij elkaar genomen. Dus als iemand heel spraakzaam is, spreekt de mond natuurlijk uit de overvloed van het hart, en dan hoor je wat er vanbinnen gaande is. Een goede vrouw die in haar hart goed is, zal wijsheid uitspreken, en ze zal die vriendelijk uitspreken. Ze is een vrouw die meelevend en vriendelijk is, en dat blijkt uit haar manier van spreken.

16

Haar ijver en zorg voor het huishouden

In hoofdstuk 31, vers 13 tot en met 22, is ze duidelijk heel ijverig. Ze werkt hard. In de verzen 13 tot en met 22 staat:

Zij zoekt wol en vlas en werkt volgens de wens van haar handen. Zij is als schepen van een koopman, zij laat haar voedsel van verre komen. Zij staat op als het nog nacht is en geeft haar huisgezin voedsel, haar dienstmeisjes het hun toegewezen deel. Zij zet haar zinnen op een akker en verwerft die; van de vrucht van haar handen plant zij een wijngaard. Zij omgordt haar heupen met kracht, zij maakt haar armen sterk. Zij merkt dat het met haar zaken goed gaat; haar lamp dooft 's nachts niet. Zij steekt haar handen uit naar het spinnewiel en haar handen houden een weefspoel vast. Zij opent haar hand voor de ellendige, zij spreidt haar handen uit naar de arme. Zij is niet bevreesd voor haar huisgezin vanwege de sneeuw, want heel haar huisgezin is in scharlaken gekleed. Zij maakt voor zichzelf dekens; van fijn linnen en roodpurper is haar kleding.

SPREUKEN 31:13-22

Deze vrouw doet dus alles. Ze gaat eropuit en koopt voor het gezin een stuk grond om te verbouwen, en vervolgens verbouwt ze het. Bovendien maakt ze hun kleding. Bovendien staat ze vóór zonsopgang op en maakt ze hun eten klaar. Bovendien helpt ze de armen. Gelukkig kunnen vrouwen meerdere dingen tegelijk doen. Ik denk niet dat je al die dingen zou kunnen doen als je sommige ervan niet tegelijkertijd deed — stofzuigen en koken en al die dingen tegelijkertijd. Het is verbazingwekkend hoeveel dingen een vrouw gedaan kan krijgen in vergelijking met een man, omdat vrouwen zoveel dingen tegelijk kunnen doen. De meeste mannen die ik ken, kunnen gewoon

niet meer dan één ding tegelijk doen en krijgen daarom in hun leven maar een beperkt aantal dingen gedaan. Een vrouw krijgt zoveel dingen gedaan. Het verbaast me hoeveel een vrouw kan doen en hoe productief een vrouw kan zijn.

Eén vrouw kan al deze dingen doen. Je vindt niet vaak vrouwen die al deze dingen doen, deels omdat je niet vaak deugdzame vrouwen vindt. Maar het verbaast me altijd wanneer ik een vrouw zie die zo ongeveer alles kan en alles goed doet. Zulke vrouwen bestaan, en vergeleken met mannen zijn ze bijna bovenmenselijk, zo lijkt het. De deugdzame vrouw is heel ijverig en werkt hard. Vers 24 zegt:

Zij maakt onderkleding en verkoopt die, zij levert de kooplieden gordels.

SPREUKEN 31:24

Vers 27 zegt:

Zij houdt de gangen van haar huisgezin in het oog, en brood van de luiheid eet zij niet.

SPREUKEN 31:27

Ze zit niet stil en blijft niet werkeloos. Er is altijd werk te doen.

We hebben in hoofdstuk 14, vers 1, al gezien:

Wijze vrouwen bouwen hun huis op, maar een die zeer dwaas is, breekt het met haar handen af.

SPREUKEN 14:1

Dat betekent dat haar bezigheden de welvaart van het gezin vergroten, de bezittingen van het gezin en zelfs het aantal kinderen in het gezin. Dat komt grotendeels door haar, meer dan door de man. Zij zorgt voor hen en maakt het mogelijk om de kinderen te hebben. Als zij er niet was om voor de kinderen te zorgen, zou de vader waarschijnlijk niet voor hen kunnen zorgen en tegelijk doen wat hij moet doen.

17

Hoe een goede vrouw haar man eert

Ze bezorgt haar man eer. We hebben in hoofdstuk 12, vers 4, al gezien dat een deugdzame vrouw, een wijze vrouw, haar man eer bezorgt. Ze is een kroon voor haar man. We hebben dat ook gezien in hoofdstuk 31, vers 23:

Haar echtgenoot is bekend in de poorten, als hij daar zit met de oudsten van het land.

SPREUKEN 31:23

omdat hij een godvrezende vrouw heeft.

Een van de vereisten om oudste te zijn, is dat zijn vrouw en kinderen, zijn gezin, op orde zijn. In zekere zin maakt een godvrezende vrouw haar man dus geschikt om oudste in de gemeente te zijn, door onderdanig te zijn en hem te helpen een ordelijk huishouden te hebben. Of door dat niet te doen, maakt ze hem daarvoor ongeschikt. Zijn vermogen om een leider in de gemeenschap of in de gemeente te zijn, berust op haar medewerking. Ze kan dat ondermijnen, of ze kan ervoor zorgen dat het gebeurt. De man wiens gezin niet op orde is, is niet geschikt om oudste te zijn.

Dat is één reden waarom ik geen oudste ben. Een andere is dat ik er geen wil zijn. Ik heb die taak nooit gewild. Maar als iemand hem mij aanbood, zou ik moeten zeggen: 'Het spijt me, ik ben niet geschikt. Heb je de Schriften niet gelezen?'

Een opziener nu moet onberispelijk zijn, de man van één vrouw, beheerst, bezonnen, eerbaar, gastvrij, bekwaam om te onderwijzen,

1 TIMOTHEÛS 3:2

Dat ben ik niet. Ik ben niet geschikt om oudste te zijn.' Het is verbazingwekkend hoe iemand in andere opzichten geschikt kan zijn, maar volkomen ongeschikt wordt gemaakt door een vrouw die niet meewerkt, enzovoort.

De vrouw zelf verheft haar man of haalt hem naar beneden. Een goede vrouw strekt haar man tot eer. Hij stijgt in maatschappelijk aanzien en natuurlijk ook binnen de geestelijke gemeenschap, doordat zij een deugdzame vrouw is en zij zijn vrouw is.

18

De eer die de deugdelijke vrouw ontvangt

Zijzelf wordt natuurlijk geëerd. Niet alleen wordt haar man geëerd vanwege haar deugdzaamheid; zijzelf wordt geëerd vanwege haar deugdzaamheid. Hoofdstuk 31, vers 25, zegt:

Kracht en glorie zijn haar kleding, zij lacht de komende dag toe.

SPREUKEN 31:25

Slechts een paar verzen later, in vers 28, staat:

Haar kinderen staan op en prijzen haar gelukkig; ook haar man prijst haar: Veel vrouwen hebben het goed gedaan, zegt hij, maar jij overtreft ze allemaal. Charme is bedrieglijk en schoonheid vergaat, maar een vrouw die ontzag heeft voor de Heer verdient alle lof. Geef haar de beloning voor wat ze heeft gedaan en laat haar eigen werk voor haar spreken bij de stadspoorten.

SPREUKEN 31:28-31

Er wordt hier vaak naar lof verwezen. Ze wordt geprezen. Ze wordt geëerd. Haar kinderen eren haar. Haar man prijst haar. Ze wordt geprezen omdat ze de Heere vreest. Haar werken zullen haar prijzen in de poorten. Een vrouw die deugdzaam is, het juiste soort echtgenote, bezorgt het gezin eer, bezorgt haar man eer en brengt ook zichzelf eer. Dat is wat Salomo ziet.

We komen op de rest hiervan terug. We zullen bespreken hoe de deugdzame echtgenoot wordt beschreven, wat Salomo weet over onenigheid in huis en hoe je die kunt vermijden. Dat zijn dingen die we zullen tegenkomen en die met de verhouding

tussen man en vrouw te maken hebben.

19

De beslissende invloed van de moeder

Het is duidelijk dat er veel over de vrouw is gezegd. Dat komt deels doordat Salomo gelooft — en ik denk dat hij gelijk heeft — dat de vrouw meer macht heeft dan de man om te bepalen of het goed zal gaan met het gezin of niet. Een man kan in zekere zin een hork zijn, en toch kan de vrouw nog steeds richting geven aan het algemene welzijn van het gezin, omdat zij doorgaans meer invloed op de kinderen heeft dan de man.

Het is natuurlijk veel moeilijker als de man niet de juiste soort leider is. Het is veel moeilijker voor de vrouw. Maar ik denk dat het voor de vrouw gemakkelijker is om het gezin bijeen te houden wanneer de man ervandoor is gegaan, dan voor de man om het gezin bijeen te houden wanneer de vrouw ervandoor is gegaan.

Ik heb heel wat alleenstaande vrouwen van ongeveer mijn leeftijd gekend van wie de man hen verliet toen hun kinderen klein waren. Hun kinderen zijn nu volwassen en dienen God, ook al was er geen man in huis. Maar ze hadden een moeder, en een moeder bouwt werkelijk een andere band met de kinderen op dan een vader gewoonlijk doet. Een godvrezende moeder kan soms, zelfs bij afwezigheid van een vader, de juiste soort invloed hebben.

Wanneer een moeder haar kinderen in de steek heeft gelaten, staat alles op zijn kop. Vrouwen laten hun kinderen eenvoudigweg niet in de steek. Wanneer een vrouw haar gezin in de steek laat, is dat zo onnatuurlijk. Voor een man is het ook onnatuurlijk, maar voor een vrouw is het nog onnatuurlijker. Door haar aanwezigheid in huis en door haar keuze om een partner of een tegenstander van haar man te zijn, heeft de vrouw dus bijna alles te zeggen over het welslagen van haar man, de voorspoed van het gezin en al het andere. Ze heeft veel meer macht dan mensen denken, omdat ze thuis is.

20

Afwezige moeders en een ontwrichte generatie

Tegenwoordig denken mensen vaak dat de vrouw meer macht moet krijgen door buitenshuis te gaan werken. De vrouw die thuisblijft, is zogenaamd alleen maar het slachtoffer van de tirannie van haar man, of iets dergelijks. Ze gebruikt haar gaven niet zoals ze dat zou moeten doen. Ze ontwikkelt haar mogelijkheden niet, omdat ze alleen maar thuisblijft en iets doet wat echt onbelangrijk is, zoals kinderen grootbrengen. Ze doet iets wat echt waardeloos is, zoals de volgende generatie vormen. Daarom vinden ze dat ze meer macht moet krijgen door buitenshuis te gaan werken, zodat ze de belangrijke dingen kan doen die mannen doen.

Doordat vrouwen het huis hebben verlaten, zijn er ontzettend veel kinderen grootgebracht die totaal niet weten wat hun richting is. Mijn generatie was waarschijnlijk de eerste generatie waarin grote aantallen vrouwen het huis verlieten om buitenshuis te werken en de opvoeding van de kinderen aan vervangers overlieten. Eerlijk gezegd weet ik niet of we ooit eerder zo'n groot percentage jonge mensen in Amerika hebben gehad dat geen idee heeft van wat goed en kwaad is, Wie God is, wat een huwelijk hoort te zijn of wat een gezin hoort te zijn.

Onze samenleving is behoorlijk ontwricht, en dat zal nog erger worden wanneer de jongere generatie de regerende generatie wordt. Er zijn uitzonderingen. Er zijn jonge mensen die God kennen, die christenen zijn. Maar over het algemeen weet de jongere generatie niet wat een gezin is. Ze weten niet wat een huwelijk is. Ze weten niet Wie God is. Ze weten niet wat goed en kwaad is. Ze weten niets, omdat ze geen gezin hebben gehad. Ze zijn thuis niet opgevoed.

De Bijbel zegt dat mannen hun kinderen moeten grootbrengen in de opvoeding en terechtwijzing van de Heere. Vaders horen daar uiteraard bij betrokken te zijn. Maar van dag tot dag en van uur tot uur is het over het algemeen de moeder, meer dan de vader, die dagelijks contact met de kinderen heeft en hun denken vormt, enzovoort. Tenminste, wanneer ze thuis is, wanneer ze bij hen is.

In onze samenleving waren veel vrouwen buitenshuis, in elk geval gedurende een zeer lange periode waarin de jongere generatie werd geboren en grootgebracht. Ze droegen de kinderen over aan vervangers om door hen te worden grootgebracht. Die vervangers wisten niet hoe ze een kind moesten leren wat een gezin is, omdat de kinderen zich niet in een gezin bevonden, niet in een normaal gezin. Onze samenleving is dus werkelijk achteruitgegaan door de afwezigheid van de moeders.

Dat onderstreept alleen maar hoe belangrijk en machtig moeders zijn bij het bepalen van het lot van de wereld, het lot van de samenleving en het lot van het gezin. Salomo wist zelfs drieduizend jaar geleden, toen hij dit schreef, al dat dit waar was.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- 1 Petrus 3:7
- Spreuken 12:4
- Spreuken 31:10
- Spreuken 31:23
- Spreuken 14:1
- 1 Petrus 4:8
- Spreuken 31:3
- Spreuken 11:22
- Spreuken 31:30
- Spreuken 19:13
- Spreuken 27:15
- Spreuken 27:16
- 1 Samuel 3:13
- Efeze 5:22
- Spreuken 25:24
- Spreuken 21:9
- Spreuken 21:19
- Genesis 2:18
- Spreuken 30:21-23

- Spreuken 18:22
- 1 Korinthe 7:2
- 1 Korinthe 7:6-7
- 1 Korinthe 7:6-9
- Spreuken 19:14
- Spreuken 31:11-12
- Spreuken 31:26
- Spreuken 10:19
- Spreuken 31:13-22
- Spreuken 31:24
- Spreuken 31:27
- 1 Timotheüs 3:2
- Spreuken 31:25
- Spreuken 31:28-31

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.